Kemur út annan hvern Laugardag ekki minna en á sex postpappírs örkum í senn

Sveitarblaðið

FJALLFARI

Skriflegt uppsögn bundin við sumarmál ogild nema komin sje til útgefanda fyrir 25 April

1 Árg | 2 Hefti 2 Blað | Nr 4

Kálfárdal. Laugard 23 Febr

Ritnefnd

Pjetur Jakobsson Bjarni Gíslason

Signý Guðmundsdóttir

Fáein orð um mannfundi

Af öllum siðuðum þjóðum sem ekki
liggja dauðar eða dofnar undir
fargi ófrelsis og ánauðar eru mann-
fundir álitnir mjög nauðsynlegir til
að lífga og glæða þjóðlíf og félags-
skap, enda eru þeir hjá öllum frjáls-
um þjóðum í mesta blóma og þykja
þeir vera hyrningarsteinn frelsisins
og fyrsta undirstaða allra hinna
miklu og ágætu ávaxta þess.
Forfeður vorir sem byggðu þetta
land fyrir rúmum þúsund árum og
stofnuðu hér lýðstjórnarríki: er stóð
með blóma um nokkrar aldir
þekktu þessa kosti mannfundanna
stjórnarskipun þeirra var svo löguð
að mörg þing varð að halda árlega
og voru þau fjölsótt að jafnaði
ekki einungis af þeim sem þurftu

þess nauðsynlegu heldur einnig af
mörgum er þangað riðu til skemmtunar
ar sér og voru þó þar að auki ekki
sjaldgæfir fundir sem aðeins miðuðu
til skemmtunar — Eins og kunnugt
er var alþingi haldið á hverju
sumri við Öxará og stóð það í
hvert sinni hálfan mánuð sóttu
menn þangað af öllu landinu og
fjölmenntu höfðingjarnir sérlega til
þings eins og víða má lesa í sögunum
Á hverju vori voru haldin varþing heima
í ~~[illegible]~~ héruðum voru þau alls 13 á land
inu 3 í hverjum fjórðungi nema 4 í
Norðlendingafjórðungi í Austfirðingafjórð
ungi voru Sunnudalsþing Kiðjafellsþing
og Skaptafellsþing en svo lítur út sem
tveim hinum fyrst töldu hafi seinna
verið steypt saman í eitt þing
sem kallað hefir verið Múlaþing

í Sunnlendingafjórðungi voru Rangár
þing Árnesþing og Kjalarnesþing.
í Vestfirðingafjórðungi voru Þverárþing
Þórsnesþing og Þorskafjarðarþing
í Norðlendingafjórðungi voru Húnavatns
þing Hegranesþing Vaðlaþing og Þingeyj
arþing — Varþing voru haldin ekki
fyrr en 4 vikur voru af sumri og
ekki seinna en 6 vikur voru af
sumri þau stóðu ekki skemur en 4 daga
og ekki lengur en viku í hverju
þingi áttu að vera 3 goðar er skyldu
heyja varþing í sameiningu allir
voru þeir skyldir að fara til alþingis
sitja þar í lögréttu og nefna menn
í dóma — Að áliðnu sumri þegar
menn voru komnir heim af
alþingi átti hver goði þing í
goðorði sínu voru slík þing kölluð
leiðarþing og hefir helzti tilgangur
þeirra verið sá að auglýsa það sem

gjörst höfði á alþingi um sumarið
og birta ný lög sem þar höfðu verið
samþykkt það var siður feðra vorra að
byggja búðartóftir á öllum þessum þing-
stöðum, en þeir tjölduðu þar síðan
ofan og innan, hafa þingstaðirnir
því einkanlega alþingisstaðurinn
litið út um þingtímann sem eigi all
lítið þorp, og víst mundi það þykja
ekki allítið kauptún á Íslandi nú
ef þar byggju eins margir menn
og ráða má af sögunum að sótt
hafi til alþingis að jafnaði.
Gamanig fór framm í landinu
um nokkrar aldir meðan lands
menn voru frjálsir og öðrum óháðir
en er landið kom undir útlendan
konung breyttist þetta allt mjög
skyndilega hin fornu þing lögðust
niður svo ekki varð eftir nema lítil fjörlg
mynd af alþingi sem ~~alla~~ alla jafna
aflagaðist meir og meir þangað til það
var algjerlega tekið af um ~~[illegible]~~ aldamót
in 1800 leiðar þinginn ætti reyndar að haldast
við eftir að landið kom undir konung
en víst hefir það ekki orðið lengi
því svo urðu menn frá hverfir og vilja
lausir að sækja þing að jafnaðl
sjálft alþingi var ekki haldið um
nokkur ár þangað til konungur
skipaði það með harðri hendi. —
Jafnframt því sem mann fundir
lögðust niður misti þjóðin alla
áhuga á málefnum sjálfrar sín
og hið samkallaða þjóðlíf dó útaf,
með því hvarf allur manndómur úr
landinu menn hættu að eiga skip
og týndu niður að fara á milli
landa og létu öll mannvirki
feðra sinna hrynja til grunna
enda var þess ekki langt að bíða
að landið sykki niður í hina mestu

hörmung sem hugsast gat að vera
var landið illa undir búið að sæma
leiti þar sem blóðs úthellingar ~~[illegible]~~
Sturlungaaldarinnar voru nýum garð
gengnar og margt fleyra sem að því
stuðlaði að Íslendingar urðu sem
dýpst niður grafnir í örbirgð
og ófrelsi ~~[illegible]~~ klerkanna sem
fastast fjötraðir um sjálf-
stæði þeirra. Hið kaþólska
kirkju vald eða páva trú var
þá sem mest drottnandi
í landinu hið veraldlega
yfir vald mátti oft beigja
sig undir vilja hinnar and-
legu stjettar sem og mátti heita
að hún ~~að~~ væri einvöld hér á landi
sem víða annarstaðar
þar sem pávatrúin var kom
in á jafnhátt stig sem
hjer á landi menn mátti

því sem nær aldrey vera ákveðið
í um eignir sínar því svo framar
legu að þeir ávinguðust við presta
eða biskupa þá var fje þeirra
allt eður upptækt sektifje
eða ef þeir forsómuðust við að
láta af hendi eignir sínar
~~[illegible]~~ þá voru þeir hvaddir
fyrir þeim með bannfæringum
~~og~~ og ýmsum ólabrögðum
sem hinum ágjörnu og óbreng
lindu andlegu ~~[illegible]~~ stéttar
mönnum hugkvæmdist í
það og það sinnið
skaðar sóttir gengu yfir landið
siglingar fóru mjög minkandi
og allt var í hinu ömurlegasta
ástandi hver reyndi að eins
ángrast fyrir sig en fjelags
skapur allur leið undir lok
Hungursneyði og drepsóttir og ~~[illegible]~~
alslags ~~[illegible]~~

allslags cymd. ~~knattleiki~~ gengu þá ýfir ~~þá~~
lendir hvert á fætur öðru og drápu menn
hrönnum saman
En hvað hefir okkar nú orðið ágengt
á þessari umliðnu öld sem er viðurkend að hafa ~~ta~~ verið hin stórstígasta framfaraöld höfum við í
nokkru sem miðar í þá átt að
feta í fótspor feðra vorra með mannfundi og annann félagsskap þokast áfram það er óhætt að segja
að við förum mjög hægt að því.
það mun nú margir segja að
hin forna þing eigi ekki við
það stjórnarfyrirkomulag sem nú
er og það er að vissu leiti satt
en leiðar þing og vorþing vóru
heldur ekki einu mannfundirnir
hjá forfeðrum vorum heldur hvert
á móti voru gnæsir snorri mann
fundir mjög tíðir til dæmis

~~Knattleikir~~ og glímufundir sönnu
leidis var hesta at mjög títt og
þótti góð skemmtan var tíðum
all mannmargt við slíka leiki
þó munu glímurnar hafa verið
tiltölulega best sóttar og vil ég
helst snúa máli mínu að þeim
þar sem þær eru sú skemmtan
sem við Íslendingar getum
svo hæglega veitt okkur en það
er líka að sjá að við gerum það
ekki þá títt heldur þar sem flestir
bæði ungir og gamlir að undanteknum óþraskuðum unglingum
sem sóma tilfinning nútíðarinnar
er ekki búinn að festa nógu djúpar
rætur hjá þykkir algjörlega ógjörning
er að leggja út í að glíma því
það lítur svo út að mögum þætti
lítið minna skerðast heiður sinn
þó ~~hann~~ þeir væri dæmdir til fangelsis

vistar heldur en af þeir fálla í
glímu fyrir náungum sínum þettað
er orðið svo rótgróið að það man
ekki vanta hegðar leikur að stríma því
í fljótubragði En allt fyrir það
er það ósk mín og von að hinir
litlu dansleikir sem nú tíðkast
bæði í kaupstöðum og til sveita
[illegible] heldur hnignandi en menn
vildu í stað þeirra stofna ~~[illegible]~~
einhverja mannfundi að sið
forfeðra vorra til dæmis glímu
fundi 2–3 á ári helst er það
auðvitað að vetrinum þegar annir
eru minnstar og menn almennt
alúnastir af sveitt. Jeg hefi heyrt
suma segja að það hefði verið
maður á dögum forfeðra vorra því
þá hefðu þrælar unnið flest hinir
erfiðari verk en frjálsir menn hefðu
alls ekki hafst neitt fyrir stafni

þegar þeir voru ekki í siglingum
en þettað er alls ekki rétt því
við getum fundið þess mörg dæmi
~~at~~ að forfeður vorir gengu að starfi
engu síður en við til dæmis Arnkell
goði Þorólfsson hann ók heyi
um nætur með þrælum sínum
og var hann þó sveitar höfðingi
Gunnar á Hlíðarenda var að sá
korni er Otkell reið á hann ofan
sömu leiðis Höskuldur Hvítanesgoði
þegar þeir Njálssynir veittu honum
atgöngu og var það þó fyrir ofan
legum vinnutíma einnig þótti
húskörlum Skallagríms hann rísa
orið snemma úr rekkju til að
slá járn og hefir það þó að líkindum
~~[illegible]~~ ekkert verið létt vinna
þess er þó getið um Skallagrím
að hann var að leikum og er
þess þó getið víða að hann var

búsýslumaður hinn mesti einnig
sést það glögt á því sem sagt er
um Guðmund hinn ríka í
Möðruvöllum að honum var talið
það til höfðingsskapar að hann
~~ha~~ lét ekki höfðingatign sína þá er
með honum voru vinna og
má sjá glögt af því hversu
alment það hefur verið að hver
og einn gengi að verki en forfeður
vorir vildu auglýsa frelsi sitt
með því að koma saman til
ýmsra leika og það er ætíð
að við stöndum þeim langt á baki
hvað líkamlegar æfingar snertir
það mun mörgum þykja og helst
til fjölorður um þetta efni en
ég álít að ég hafi að eins sagt lítið
eitt af því sem mætti segja um
þetta efni og læt ég þó ~~ta~~ hér við
staðar numið að sinni með þeim

ósk að ~~at~~ einginn taki þessa
ómerkilegu grein sem persónulega
meiningu grein til neins sérstaks
manns í fjelaginu eins og sumar
greinar hafa verið teknar sem birst
hafa í Fjallfara B + 9

O

Atvinnuvegir Íslendinga

Ég hefi áður farið nokkrum orðum
um hið hörmulega ástand atvinnuveganna
hér á Íslandi En hverra er helst að
vænta þá við? Í öllum mentuðum löndum
hafa þingmennirnir látið sér mjög um
það hugað að rétta við atvinnuvegina,
og stjórnirnar lagt fram stór fé þeim
til styrktar En hvað gjöra þingmennirnir
okkar Íslendinga til að rétta við atvinnu-
-vegina, mér finnst næsta lítil viðleitni
þeirra í þessu efni Er þetta framkvæmda-
leysi þeirra af því að þeir ekki sjá hverja
bábyrinnu efnahagur landsmanna yfir höfuð

ir, sem er eðlileg afleiðing af
hinum afar lítt standandi atvinnu-
vegum eða er það af því að þeir álíti
að því sé svo gjörsamlega farið, að
ónauðsynlegt sé að rétta þá við og allar til-
raunir í þá átt árangurslausar eða
þá í þriðja lagi er það af áhuga-
leysi þingmanna og þeim sé sama
hvernig allt gengur hvort velferðar-
mál þjóðar sinnar fái framgang
eða ekki? þessari spurning er mjög
erfitt að svara og fáir munu geta
svarað henni afdráttarlaust; en
það er mín meining að marga
af þingmönnum okkar vanti þann
brennandi áhuga sem þeir þurfa að
hafa á velferðarmálum þjóðarinnar
og sumir þeirra ef til vill sitja ein-
ungis á þingi til þess að fá léttari at-
vinnu en þó vel borgaða aðrir til
að koma fram þeim málum sem einung-

is þeir sjálfir eða vandamenn þeirra
hafa hag af en þó almenningur
líði við það eða að minnsta kosti hafi
alls engann hag af því. Það láta þeir
sig engu skipta, að vísu eru til þingmenn
sem eru hugsandi menn og hafa mikla
löngun til að koma landinu upp en
þeir eru enn allt of fáir því er ver og
miður og ~~sig~~ megasin af því svo lítið því það eru
helst bændur en embættismennirnir
eru allt of fjölmennir á þingi í þeir
eiga því mjög hægt með að bera
ægishjálm yfir bændum. Það er því að
mínu áliti áhugaleysi að kenna
hvað lítið er gjört í þá átt að rétta
atvinnuvegina við; ekki einungis
áhugaleysi þingmannanna heldur
einnig landsmanna í heild sinni,
þá vantar að mestu áhuga, samtök
og góðann félagsskap. Mér er óhætt
að fullyrða. Það að félagsleysið er eitt

af verstu meinum þjóðarinnar
Íslendska en óskandi væri að það mein
yrði sem fyrst læknað. Það er næsta
skringlegt að sjá og heyra hvernin
þingmennirnir eru alveg óháðir kjós-
endum sínum, því að þeir eiga að
vera verkfæri í hendi landsmanna
til að bæta kjör þjóðarinnar í hvívetna
því skyldi það þá ekki vera í valdi lands
manna sjálfra, hverja fulltrúa þeir
heldst kjósa til að mæta fyrir sig
á þinginu þá ætta þeir að hugsa um
hvað þeir gjöra ~~fyr~~ og flana ekki að
hugsunarlaust er kjósa skal
þingmenn, til að ráða til lykta vel-
-ferðarmálum þeim er svo lengi hafa
verið höfð útundan á þingi. (Framhald

Kolskeggur

Svar til Sigurðar Frímannssonar
Í 3 tölublaði Fjallkonu var grein
sem átti að vera svar uppá grein í næsta
tölublaði á undan Óorðheldni og
Ósvífni en höfundurinn hefur
hrapaarlega skjátlast er hann tók sam-
an þetta svar ~~[illegible]~~ sem ég gjarnan
vildi kalla skammasvar, ekki af
því að fyr nefnd grein væri sam-
sett af tómum skammum, heldur
af því að þessi svar mynd er
ekki einungis tómar skammir
heldur og höfundi þess til mikillar
minnkunar. Þá ég sagði að höfundi
hefði skjátlast, vel mætti geta
þess til að hann hefði verið utan
við sig af sönnaástæðum eins og
þýður hamrinn um krossmessuleit-
-ið á vorin. Því í staðinn fyrir að
svara hinni áður nefndu grein
þá ræðst hann á fyrverandi rit-
-nefnd blaðsins, og ysir höfuð
á alla þá sem styrktu það, með
skömmum og brigslyrðum sem honum

finnst víst mjög fyndið en er í raun
réttri ekki annað en eintóm enda
leysa sem ekkert samhengi er í.
Höfundurinn hefur einhverja óljósa
hugmynd um að hann hafi átt sneið
í fyrnefndri grein, en finnur þó að
líkindum til þess svo framarlega sem
hann hefur nokkra tilfinningu fyrir
réttu og röngu, að hann getur
ekki hrundið þessu ámæli af sér
og þá tekur hann þetta drengilega!!!
ráð, að snúa reiði sinni á saklausa
menn með því að ljúga uppá þá.
Höfund~~ur~~ skammasvarsins hefur
víst alveg gleymst að rökstyðja neitt
af því er hann sagði en það hefði
þó verið fróðlegt að heyra hvernig
honum hefði gengið það, og hygg hann
hefði mátt fá drjúgum lán til þess
og óvíst ~~hvern~~ hvort nokkur hefði
getað veitt svo mikið lán.

Höfundur skammasvarsins byrjar
á því að kalla Fjallfara litla sveitaflokk
ing; ég get nú varla kennt honum það þó
þetta nafn sé honum minnisstætt,
því trúa gæti ég því að einhver hefði
verið svo hreinlyndur við hann að
velja honum sjálfum þetta nafn fyr
á tímum og mun hann þá hafa
borið það með rentu mikið betur en
Fjallfari sem hefur mikið skarpari
hugmynd um tilgang tilveru sinnar
en höfundur skammasvarsins.
Fjallfari er af nokkrum góðum félags
mönnum þessarar sveitar ráðinn hjá þeim
yfir hinn kalda og ömurlega vetur til að skemmta
þeim með fjörugum ræðum, bæði í bundnu
og óbundnu máli. Á milli þessara vanda
manna sinna fer Fjallfari og er hjá þeim
öllum boðinn velkominn. Ekki fer hann
viljandi með ósannindi eða slúðursögur
milli manna, ekki leitast hann

við að vona neina fé þeirra til að skreyta
sig með. Þá fer höfundur að slá um sig með
málfræðis þekkingu sinni; hann fer í ~~kring~~
um það að orðið kjaftur sé komið af orðinu
kappi; það hafa orðið nokkuð skrítinn
samhljóðenda skifti í orðinu ef svo er!!!
þótt eg viti það að eg ~~ss~~ er ekki fær um að
þrátta um málfræði við þennann mikla
rithöfund þá leifi eg mér að segja það að
vel má líkja skammarsvörum hanns við
svarta Íslenska duggarabands þeisu
sem bætt er með hvítum Dönskum
brefsta bótum. Mér skilst höfundur á
einum stað vera þór að keira hamarinn
mjölnir í hans ser fyrir ránið á þrumgu
Fjallfara. Eg vil ráðleggja honum að
taka þang orð sín aftur sem svo margt
annað sem hann hefur talað, því hvergi
hefi eg séð það, að þeir sem fellu fyrir
hamri Þórs fengi vist í valhöllu heldur
fengi hel þá til varðveislu. Höfundur

talar um ókogð af sjóndeþru og ~~vit~~ veit eg
ekki hverjir eiga það ~~f~~ hjá honum, það skyldi
þó aldrei vera ~~un~~ kvörtun hanns yfir
eigin ~~sj~~ sjúkdómi. og vildi gjarnan snúa
þessari grein í skammasvarina þannig
að þeir sem stela ~~u~~ Fjallfara finni til
ókogðar meðan þeir hafa stuldinn með-
ferðis og það ekki hvað síst ef þeir eru
að burðast með ~~hann~~ þettað þýfi sitt á
manna mótum og reyna að prýða sig með
því. Höfundur skammasvarinnar segir
að líkið, sé að gráða á Fjallfara en
jeg álít að á fáu hafi hann grætt annað
eins því að hann ávann sér með
því er hann stal úr Fjallfara það
álit margra góðra og gáfaðra manna að
hann væri meðal hinna beztu ráðuskörung og
og frægustu skálda þessa hjeraðs. En hve
fljótt fell ekki þettað mikla álit í
grunn niður þegar allt hið sanna komst
upp, en það er ekki Fjallfara að kenna

og þarf höfundurinn ekki að kosta þangað
sveini á hann fyrir það. En það veit
eg að höfundur skammarvarsins mundi
feginn að rita hverja ryptilega grein úr
Fjallkonu ef hann fyrdi það og áliti að nokkr
mundi trúa því að það væri hans sjálfs
eign. Ekki get eg kallað neitt af því
er Fjallkonan hefur meðferðis lævatorfu nema
ef það væri hið litla um tölada skammarvar
í 3 tölublaði hans.— Höfundurinn talar
um að skrúði Fjallkonu hafi verið
mjög ómerkilegur, ef hann á þar við
innihald Fjallkonu þá tekur það um sjálft
sig af því sem eg hefi áður sagt.
Eg veit það fyrir víst að höfundar skamma
svarsins hefur ekki þekkt álit á Fjallkonu
því þá hefði hann ekki farið að nota grein
ar úr henni sem meðal til að hefja sig
uppfyrir henni djúpu niðurlægingu til vegs og
sóma. En eigi hann við útgáfu blaðsins
t. d. þekkinguna í því og allann frágang

á því þá vísa eg til þeirra sem sjeð
hafa blaðið hvert frágangur útnefndarinnar
á því var ekki forsvaranlegur. Nema ef
honum þætti það, ~~að~~ að henni fyrrver
andi útnefnd lætist að hafa í blaðið hin
fagurbleika eða rósrauða ástabrjefsafskrifir
sem höfundi er nokk minnisstæður.
Eg lýsi höfund skammarvarsins ósannind
mann að því að Fjallkonu beiðist ölmusu
eða styrktarmenn hennar áliti það ölmusu
er þeir senda henni eða fá henni.
En þó höfundurinn álíti skammarvarsins
ölmusu og verði það til þeninga til að kaupa
fyrir hvolurinn handa Fjallkonu, þá er það
álit mitt að skammarvarið sje ljótur blettur
á Fjallkonu, og margir mundu síðar vilja lýsa
hann, ef þeir ekki einskorðu orð höfundar
þessa svars. Þá hefi eg þá sýnt þrenna áðol
vitleysurnar í skammarvarinu og tekið það
fyrir, setningu fyrir setningu, að vísu mæti

margt fleira úti það setja, þó vil eg
bæta því við að höfundurinn hefir fengið
til láns nokkrar setningar í Kommunvarð
sitt, og skal eg sanna honum það
opinberlega ef hann vill. Slæ eg svo
botninn í þessa grein mína, en mikið
má höfundurinn vera mjer þakklátur
fyrir lítillæti mitt að dæma um ókomna
ovar hans. Stefán Björnsson

Athugasemd

Guðrún Björnsdóttir Veðramóti
óskar eftir því að fá inntöku í
Sveitarblaðið Fjallfara og þykir
ritnefndinni engin ástæða fyrir
því að neita henni um það
samkvæmt reglugjörð Fjallfara

Ritnefndin